

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

**Sinteza concluziilor rezultate ca urmare a verificărilor efectuate la
Societatea Națională a Sării SA și Administrația Națională «Apele Române»**

Urmare a finalizării verificărilor efectuate de către Corpul de control al prim-ministrului („CCPM”) la Societatea Națională a Sării SA („SNS SA”) și Administrația Națională «Apele Române» („ANAR”), au fost constatate, în principal, următoarele aspecte:

1. Din informațiile existente în evidențele entităților verificate, a rezultat faptul că, inundarea spațiilor subterane ale Salinei Praid a avut un caracter previzibil. Cu toate acestea, riscul de inundare a spațiilor subterane ale salinei și de afectare a zăcămintului a fost subevaluat și calificat constant de reprezentanții SNS SA ca nefiind un pericol iminent.

În consecință, planificarea măsurilor tehnice și organizatorice de protecție a zăcămintului nu au reflectat o strategie a titularului licenței de exploatare pentru protejarea zăcămintelor de sare, a spațiilor subterane exploatare și a echipamentelor utilizate, iar măsurile implementate nu au urmărit eliminarea riscului de inundare, fiind constituite, în principal, din lucrări de întreținere cu efecte de scurtă durată sau de intervenție în regim de urgență în cazul unor avarii, fără ca acestea să cuprindă și lucrări de amenajare (din categoria lucrărilor de investiții) pentru asigurarea protecției pe termen lung a salinei.

2. Datele din bugetele de venituri și cheltuieli aferente exercițiilor bugetare 2021-2024 indică faptul că SNS SA a dispus de sursa de finanțare a investițiilor și a avut aprobate cheltuieli de investiții semnificativ peste valoarea investițiilor pe care le-a realizat. În această perioadă investițiile realizate la nivelul SNS SA, în categoria cărora puteau fi realizate și lucrări de amenajare pentru asigurarea protecției pe termen lung la nivelul Sucursalei Salina Praid, au fost considerabil sub nivelul sursei de finanțare a investițiilor și mai mici decât cheltuielile cu investițiile aprobate prin hotărâri de Guvern.

3. Începând cu anul 2006, în conformitate cu *Planul de încetare a activității la Salina Praid - minele vechi*, elaborat de SNS SA și refăcut în 2014, trebuia efectuată impermeabilizarea zonei minelor vechi, în vederea reducerii volumului de apă infiltrată în subteran, prin execuția unor lucrări de hidroizolare a zonei și de reducere a volumului apei infiltrate, lucrări care nu au fost executate până la inundarea spațiilor subterane ale Salinei Praid.

4. Lucrări hidrotehnice realizate de SNS SA în perioada 2012-2016, care au vizat protecția zăcămintului, nu au fost recepționate în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, respectiv recepția „internă” a acestor lucrări s-a efectuat fără participarea reprezentantului administrației publice care a emis autorizația de construire, fără un punct de vedere al proiectantului privind execuția construcției prin raportare la proiect, demersuri prevăzute în normele aplicabile. Totodată, inițierea și execuția lucrărilor au fost efectuate fără o notificare și fără o solicitare de asistență tehnică din partea SGA Mureș pentru investiție, obligație existentă în avizul de gospodărire a apelor.

5. La nivelul SNS SA nu au fost luate în considerare recomandările formulate în cuprinsul unei expertize tehnice realizate ca urmare a unor evenimente înregistrate în anul 2022. Măsurile propuse de expert nu au fost implementate, fiind calificate în 2023 drept inoportune în raport cu costurile și eficiența sau lipsite de corelație cu alte amenajări hidrotehnice efectuate urmare a unor evenimente ulterioare. În 2024 au fost apreciate ca necesar a fi efectuate, rămânând în 2025 la stadiul de deziderat. Deși evenimentele din 2022, în urma cărora s-a întocmit expertiza, nu au similitudini și nu constituie o cauză a evenimentelor din 2025, constatările au fost reținute pentru a se prezenta conduita specifică a SNS în situații de avarie și după înlăturarea efectelor acestora.

6. Fenomenul de infiltrație în subteran înregistrat în februarie 2023 s-a acutizat în luna aprilie 2024. În aceste condiții, pe fondul pătrunderii unui debit mai mare de apă în minele vechi s-a identificat, la nivelul SNS SA, a autorităților publice locale, a structurii teritoriale a ANAR (ABA Mureș) și la cel al Agenției Naționale pentru Ariei Naturale Protejate Harghita, necesitatea unei abordări interministeriale. În aceste condiții, nu a fost activat organismul instituit prin lege, respectiv Consiliul interministerial al apelor, care are ca atribuții stabilirea priorităților în domeniul gospodăririi resurselor de apă și protecției împotriva inundațiilor și formularea de propuneri în vederea alocării și mobilizării resurselor financiare disponibile pentru realizarea priorităților stabilite.

7. Evenimentul din data de 18.04.2024 a reconfirmat pericolul major manifestat prin dizolvarea sării și infiltrarea apei pârâului Corund în subteran, calificat drept posibil fenomen ireversibil prin inundarea întregii structuri subterane de la Salina Praid (minele vechi și orizonturile inferioare mai noi, inclusiv baza turistică subterană). În cuprinsul expertizei tehnice finalizate în luna iulie 2024 au fost recomandate variante de soluții, care au făcut obiectul unei corespondențe între SNS SA/Sucursala Salina Praid și ABA Mureș/SGA Mureș. La data de 13.05.2025, respectiv după aproximativ 10 luni de la efectuarea expertizei și după producerea evenimentului din data de 05.05.2025, între reprezentanții SNS SA și o asocieră de operatori economici a fost încheiat, tardiv, un contract de proiectare și execuție lucrări *„pentru eliminarea pe termen lung a infiltrațiilor din albia pârâului Corund în subteranul Salinei Praid”*. Încheierea contractului s-a făcut după 8 zile de la data la care apele au pătruns din nou în subteranul Salinei Praid (05.05.2025) și după 6 zile de la solicitarea Sucursalei SNS SA de declarare a stării de alertă (07.05.2025). În aceste condiții, scopul lucrărilor contractate, respectiv *„eliminarea pe termen lung a infiltrațiilor din albia râului Corund în subteranul Salinei Praid”*, a devenit imposibil de realizat.

8. ANAR și-a exercitat atribuția de elaborare a schemelor directoare pe baza unei evaluări limitate/incomplete a riscurilor împotriva acțiunilor distructive ale apelor. Caracterul incomplet al evaluării riscurilor a reieșit din faptul că planificarea măsurilor și stabilirea priorității s-au raportat exclusiv la riscul de inundație (definit de normele europene ca revărsare supraterană/de suprafață), fără să fie avut în considerare riscul de acțiune distructivă a apei sub toate formele în care apele pot distruge o activitate economică și pot afecta comunitatea și ecosistemul aferent bazinului hidrografic Mureș. Abordarea unei astfel de evaluări a riscului a avut drept efect programarea unor măsuri lipsite de relevanță în raport cu riscul distructiv al pârâului Corund, precum și calificarea acestuia ca risc moderat, context în care măsurilor le-a fost atribuită o prioritate redusă.

9. Modalitatea în care riscul de inundare a spațiilor subterane prin sufoziune și infiltrarea apelor în subteranul minelor a fost subevaluat și măsurile programate și implementate de titularul licenței de exploatare (SNS SA) au fost subdimensionate nu au făcut obiectul unei analize¹ la nivelul autorității competente și de reglementare (ANRM/ANRMPSG), ce trebuia realizată prin *„compartimentele de inspecție teritoriale pentru resurse minerale”*, cu ocazia avizării programelor anuale de exploatare, în

¹ Obligația unei astfel de analize a fost prevăzută chiar în Secțiunea a III-a a *Instrucțiunii tehnice privind elaborarea și avizarea programelor anuale de exploatare*, aprobată prin *Ordinul Președintelui ANRM nr. 47/2008*

conținutul cărora au fost incluse *Programele măsurilor tehnice și organizatorice de protecție a zăcămintului*.

În aceste condiții, activitatea de avizare a programelor anuale de exploatare la nivelul Sucursalei Salina Praid a fost caracterizată de formalism, cu atât mai mult cu cât măsurile tehnice prezentate de SNS SA în respectivele programe nu s-au putut raporta la un cadru normativ tehnic de referință, întrucât ANRM/ANRMPSG nu și-a exercitat atribuția de reglementator în domeniul minier, respectiv nu a îndeplinit obligația de a adopta și publica instrucțiuni tehnice în executarea legislației primare, prin intermediul cărora să se creeze un cadru normativ privind protecția zăcămintelor de resurse/rezerve minerale. În aceste condiții, lipsa normelor tehnice de referință a avut ca rezultat ineficacitatea instrumentului de coerciție instituit prin lege, prin care ar fi fost posibilă sancțiunea inacțiunii sau măsurilor contrare normelor în ceea ce privește protecția zăcămintului la nivelul SNS SA.

10. Activitățile de turism desfășurate de SNS SA în golurile miniere amenajate s-au derulat fără aprobarea ANRMPSG, deși obligația legală a aprobării în ceea ce privește consolidarea, amenajarea și utilizarea golurilor miniere a fost instituită începând cu data de 17.12.2020. Situația este cauzată în principal de demersurile greoaie de reglementare de la nivelul ANRM/ANRMPSG, care a emis cu întârziere instrucțiuni tehnice privind consolidarea și amenajarea golurilor miniere, instrucțiuni în baza cărora urmau a fi întocmite documentații tehnice de fundamentare a utilizării în condiții de siguranță și protecție a mediului, în baza cărora se aprobă utilizarea respectivelor goluri.

Totodată, cu toate că obligația de a plăti o taxă aferentă utilizării golurilor miniere a fost instituită încă din data de 26.06.2024, taxa pentru utilizarea golurilor miniere de către SNS SA nu a fost stabilită la nivelul ANRMPSG nici până în prezent, acest demers fiind condiționat de întocmirea, în prealabil, la nivelul SNS SA a documentațiilor tehnice de fundamentare a utilizării golurilor miniere, de analizarea acestora la nivelul ANRMPSG și de aprobarea utilizării respectivelor goluri miniere.

Recomandările privind implementarea măsurilor la nivelul unor entități publice, formulate în urma celor constatate, sunt, în rezumat, următoarele:

1. *Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului* i s-a recomandat:

- să analizeze exercitarea dreptului de revocare cu justă cauză a administratorilor SNS SA, prin raportare la unele dintre obligațiile prevăzute în contractele de mandat și în lege și să inițieze demersurile de atragere a răspunderii civile a membrilor consiliului

în raport cu obligațiile încălcate, precum și a persoanelor responsabile care ar fi trebuit, ar fi putut să prevadă și să evite producerea prejudiciilor aduse societății, în contextul prejudiciului cauzat de inundarea spațiilor subterane ale exploatarei;

- să inițieze demersurile de reevaluare și completare a legislației ce reglementează desfășurarea activităților miniere în România în ceea ce privește atribuțiile și responsabilitățile de urmărire a îndeplinirii obligațiilor rezultate din planurile de încetare a activității minei.

2. Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor i s-a recomandat:

- să reevalueze și să completeze legislația ce reglementează activitatea de gospodărire și management al apelor, inclusiv cel de reglementare a atribuțiilor și activității Administrației Naționale «Apele Române», în scopul explicitării sintagmei utilizate în lege, de „*acțiune distructivă a apelor*”, precum și pentru ca normele legale să includă în mod explicit dispoziții privind modalitatea de colaborare a ANAR cu celelalte autorități publice centrale și locale pentru îndeplinirea atribuțiilor de elaborare a planului de amenajare a bazinului hidrografic.

- să analizeze măsura în care la nivelul ANAR a fost urmărit unul dintre obiectivele prevăzute în *Legea apelor*, respectiv „*protecția și apărarea împotriva acțiunii distructive a apelor*” și în urma acestei analize să dispună măsuri de atragere a răspunderii sau de sancționare administrativă, după caz.

- să reevalueze schemele directoare existente, a metodologiei și instrucțiunilor tehnice pe baza cărora aceste scheme au fost elaborate, astfel încât măsurilor de protecție împotriva unor acțiuni ale apelor de natura celor ce au afectat exploatarea minieră de la Praid să li se acorde prioritatea cuvenită.

3. Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Minier, Petrolier și al Stocării Geologice a Dioxidului de Carbon i s-a recomandat:

- să întocmească și să publice instrucțiunile tehnice a căror adoptare a fost prevăzută de lege în sarcina sa, în special să completeze cadrul normativ cu instrucțiunile tehnice privind protecția zăcămintelor;

- să evalueze modalitatea prin care reprezentanții instituției au avizat programele anuale de exploatare a SNS SA (în situația Sucursalei Salina Praid) și modul prin care s-a urmărit executarea măsurilor programate și întreprinse pentru protecția zăcămintului de sare împotriva infiltrațiilor de apă;

- să efectueze demersurile în vederea punerii în aplicare a prevederilor referitoare la utilizarea golurilor miniere și taxarea activităților desfășurate în cadrul acestora.

4. *Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului și Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Minier, Petrolier și al Stocării Geologice a Dioxidului de Carbon* i s-a recomandat să evalueze, să completeze și să actualizeze cadrul tehnic normativ la care trebuie să se raporteze programele tehnice de închidere a minelor.